

Vihar

Johann Nur Kvist kapitány, mintha csak unalmában álldogálna a polc előtt, szórakozottan végigsimította a szoroson felsorakoztatott könyvek gerincét. Felemelt karja megállt egy kötetnél. Meg kellett küzdenie a kiszemelt vaskos könyv kiemeléseért, mert a mellette állók is leginkább vele együtt mozdultak volna. Látszott, hogy igen régen nem nyúlt hozzájuk senki, mert disznóbőr borításaik egymáshoz tapadtak.

A kapitány morgott az orra alatt, dohogott: a víz a végén a papírt is tönkreteszi. Megnézte az összecsucokott vaskos laptömeget, de még penészfoltokat sem talált rajtuk. Forgatta egy darabig, majd súlyos kezét ráejtette, hogy megtisztítsa a portól. Néhányszor még megütögette, míg az asztalához ért, majd kényelmesen elhelyezkedett a székén.

Kvist már ifjú kadét korában ezen a hajón szolgált, mely akkor még a királynő egyik legjobban felszerelt szkünere volt, két hatalmas árboccal, s a vitorlákat is túlszárnyaló gőzerővel. Ez idő tájt még az admirálisához tartozott, mert többnyire kereskedelmi hajók védelmét látta el jól felszerelt ágyúival, bár raktere képessé tette arra, hogy maga is rakománnyal a belsejében teljesítsen szolgálatot a birodalom vizein.

Már akkor szó volt arról, hogy a hajót leszerelik, és átadják a kereskedelmi kamarának. Ez meg is történt. Egy gyarmati kikötőben megszabadították ágyúitól, így aztán teljesen átalakult, a lőszerék és lőporos hordók helyét is hasznos rakománnyal lehetett megtölteni.

Kvist azonban biztos volt benne, eljön az idő, mikor újra bevontatják hajóját egy dokkba, hogy testét megerősítsék, s ismét helyükre állítsák a már egyszer leszerelt ágyúkat, hiszen az emberek a nyugalmat is vérvesztésnek tekintik, melyet csak harccal pótolhatnak.

A kapitányt egyébként nem érdekelte különösebben, hogy milyen feladattal bízták meg, rakományt kell-e szállítania, vagy ellenséges hajót megsemmisítenie. Számára mindkettő csak egy kitérő volt a hajó folytonos mozgásában, hogy legyen miért lehorgonyozni, s újból elhagyni egy kikötőt.

Nem tudta azonban átérezni az indulások örömét, mert sohasem hagyta nyugodni égyfajta szorongás.

Az első tisztén kívül senki sem gyanította ezt, a kapitány kiválóan tudta titkolni félelmét. Megfeszültek arcán izmai, s a legénység mindössze egy mélyen fürkésző tekintetet láthatott maga előtt. Ilyenkor jobbnak látszott mindenkinek a helyén maradnia, mert a kemény arcvonások nem sok irgalmat sugalltak.

Az első tiszt azóta sejtette, hogy valami nincs rendben, mióta egy hatalmas hullámverésben egyszerre csak meglepődve vette észre, hogy a mellette álló kapitány elfehéredik, majd összeroskad. Riadtan pillantott le a deszkákon heverő mozdulatlan testre, miközben kiadta a következő parancsot a kormányosnak.

Nem régen hajóztak be a szorosba, van még jó néhány mérföld előttük. A kapitány pár pillanat múlva láthatóan összeszedte magát, s az iránytűre pillantott.

— Milyen parancsot adott?

— Északkeletnek három fokkal! — üvöltötte az első tiszt viharkabátjának csuklyája alól.

— Helyes! — válaszolta a kapitány. Elfordult, s megkapaszkodott a parancsnoki híd faragott fakorlátjában. Lábai terpeszben, mereven tartották testét a szakadatlan hánykolódásban.

A hajózás Kvist életének minden pillanatát lekötötte. El sem tudta volna képzelni, hogy hosszabb időt a szárazföldön töltsön.

A hajójával pedig úgy volt, mint egy dámával a királyi palota táncpartettjein. Végtelen csodálattal bámulta kecses forgását, mozdulatainak pontosságát, a fodrok lebbenését. Ám, valójában érezte, hogy ehhez aztán igazán semmi köze sincs, mint ahogy a nagy, az életet megforgató szerelmekből is kimaradt.

Elmélyülten forgatta a hajónaplót. Egy-egy lapjánál néha hosszabban elidőzött, itt elolvasta az egész oldalt, másutt csak odébblapozott érdektelenül. Egy dátumot keresett.

1860. június 4. Pontosán emlékezett a napra. Azóta a vihar óta az első tiszt figyeli minden lépését. Huszonhét év. Ennyi időt együtt tölteni valakivel, kinek a tekintetét minden pillanatban a hátában érzi, ez maga a pokol.

Mégis hányszor vette észre magán, hogy ennek az embernek a bizalmatlanságából meríti az erejét, aki folyton nyomában van, s meg kell küzdenie pillantásával. Világosan érezte, ha egyszer ébersége ellankad, a tiszt hatalmába keríti. Bár, zendülésnek soha semmi jelét nem tapasztalta a részéről, de a szeme, és az elmaradhatatlan gúnyos ránc a szája sarkában nyugtalanítóan hatott a kapitányra.

— Uram, bejöhetek? — Néhány rövid kopogás után már nyílt is az ajtó, a belépő meg sem várta a választ.

— Jöjjön — mondta a kapitány a már előtte álló tisztnek.

Várakozva nézett rá, miközben összecsukta az előtte levő könyvet, egyik mutatóujját jelzésként hagyva két oldal között. Az első tiszt szája szegletében egy pillanatra mintha felvillant volna a megszokott grimasz.

— A hajónaplót olvasgatja, uram? — Kerülte a kapitány tekintetét. A könyv borítóján az aranyozott évszámot látva csodálkozva húzta fel a szemöldökét.

— Az első év, kapitány úr? Megtudhatnám, mit keres? Esetleg segíthetek.

Kvist látható zavarban ráncolta a homlokát.

— Köszönöm, de elintézem egyedül. Van jelenteni valója? — A hivatalos hangra azonnal visszatért a parancsnok és a beosztott közötti megszokott viszony. Az első tiszt örökké kutató tekintetét is meg lehetett állítani egy másodpercre a közöttük levő helyzet tisztázásával.

— Uram, közeledünk a szoroshoz.

— Igen, tudom. Még valami? — próbálta minél rövidebbre fogni a kapitány.

— Északról, hátunk mögött nagyon sötét az ég alja...

Kvist érezte, hogy tagjaiból az erő lassan kúszik a feje felé, ahonnan aztán megállíthatatlanul elszökik.

Minden erejét összeszedve próbált mélyeket lélegezni, majd ismét a tiszt-re nézett.

— Igen, említette, hogy vihartól tart a szorosban. Én is láttam azt a monszunfelhőt. A többi az én dolgom.

Az első tiszt udvariasan, halk koppanással összeütötte a bokáit, sarkon fordult, s távozott.

A kapitány hallgatta a távozó lépteit felfelé a nyikorgó falépcsőkön, majd mikor elhaltak, a könyv lapjai közé szorított ujjával ismét szétterítette a bejelölt oldalakat. Gyorsan végigfutott a szövegen, tekintetével átsiklott az érdektelen feljegyzéseken. ... Vihar ... szélerősség ... tatvitorla megsemmisült... a raktárban szivárgást észleltek ...

A lap alján találta meg a fekete tintával, elnyújtott apró betűkkel írt sorokat. Most már csak félelme igazolását látta ebben a pár mondatban. Szorongva kezdte újra olvasni. Úgy érezte, a hajó egy pillanatra megbillen. Felnézett. Mereven bámult a kabin mélyébe.

— Széllökés — gondolta. — Úgy látszik, kezdődik. — A másodpercnyi nyugalom után megint nagyot lódult a hajó, s rögtön utána a fedélzeten lábak dobogását hallotta. — Óvatosak — mormogta magában. — Jól teszik ... eresztik a keresztvitorlákat.

A csörlők, csigák nyikorgásában észre sem vette, hogy az első tiszt előtte áll. Meglepődve nézett fel. A tiszt engedélyt sem kért, már mondta is.

— Uram, nyakunkon a vihar, s már a szoros kapujában vagyunk. Mi a parancsa? Visszaforduljunk a nyílt vízre, vagy van még annyi időnk, hogy lehorgonyozzunk?

Kvist hátralökte a székét, s dühösen megkapaszkodott az asztal szélében. Mereven nézett az első tiszt fürkésző tekintetébe. Ismét látni vélte a gúnyos mosolyt.

— Nem! Csak az orrvitorlát hagyják fönn! Folytatjuk az utat! — Az utolsó szónál megcsuklott a hangja. A tisztén látszott, hogy meglepődik, de a mosoly az arcán maradt.

— De uram, a rakomány...!

— Mi van a rakománnyal?! — próbált üvöltöni Kvist, de erejéből csak nyögésre futotta.

— A kövek, a márványlapok! Mint az ólom, uram! Nem jutunk át!

— Nem számít, legfeljebb majd elvágjuk a köteleket! Ettől még nem lesz kevesebb szent kifaragva az oltárok köré.

A tiszt szeméből semmit sem lehetett kiolvasni, de Kvist azonnal érezte, hogy elszólta magát. Ingerülten elfordult, s az ablakon át a háborgó tengert figyelte. Az első sziklák már feltűntek, s elszáguldottak közvetlenül a kabin alatt, majd eltűntek a hullámverésben. Hallgatott. — Erősítsék meg a rakomány köteleit! A kövek el ne mozduljanak! — csattant fel hirtelen a hangja.

Nem akart hátrafordulni. Tudta, hogy a tiszt figyel. — Értette?! — tette még hozzá nyomatékkal. Várta az ajtócsukódást és a fedélzeti lépcső nyikordulását.

— Van még valami? — kérdezte kis idő múltán.

Az első tiszt hangja, mintha tompán, a tenger mélyéről bugyborékoltna volna elő. — Uram, nem jön fel a parancsnoki hídra? Már elő is készítettem a viharabátját. — Majd rövid gondolkodás után hozzátette: — Úgy tűnik, nem jó színben van, kapitány. Persze, biztosan a gyomra. Jól látom, uram?

Tekintetét a kapitány meggörnyedt testén nyugtatta, aki minden mozdulat után egyre több és több súlyt érzett a vállára nehezedni. — Ha úgy gondolja, maradjon csak itt, kapitány úr. A maga helyében én sem jönnék fel — s megértően felnevetett.

A kapitányban ismét megmozdult valami a végtagjaiból a feje irányába.

Gyorsan megkapaszkodott az ablak kilincsében, mintha csak a hajó himbálózása tette volna bizonytalanná mozdulatát.

— Távozzon! — nyögte maga elé.

Az első tiszt halkán koppantott csizmája sarkával, s már nyikordult is a lépcső súlya alatt.

Kvist a bútorokba kapaszkodva visszavonszolta magát az asztalhoz, s székébe roskadt. Homlokán izzadságcseppek csorogtak végig. Jól hallotta a hajó eresztékeinek csikorgását, a hullámok hatalmas sistergéssel zúdultak neki a hajó oldalának. A vízköpők már nem bírták a felgyülemlett vizet leereszteni, szörcsögtek, fuldokoltak. A hajót gazdátlanul dobálták a hullámok, s száguldott a hegyes szirtek, zátonyok között.

A fedélzetre próbált figyelni. A lábdobogások egyre szaporodtak, egyre több ember kiabálását vélte kihallani a szél süvítéséből.

— Úgy látszik, a rakományórség is a vitorlaköteleknél van — tűnődött el.

Hirtelen feleszmélt, majd a rémület lett úrrá rajta. — Mit művel ez az ember?! Mit keres a rakományórség a vitorláknál?! Vissza! Vissza a helyekre! — ordította erőtlenül.

Váratlanul hatalmasat rázkódott a hajó, majd érezhetően megdőlt. Fent egy dörrenés, az egyik árboc derékba tört, s a fedélzetre zuhant.

Kvist két markába temette a fejét, majd az asztalra tévedt a tekintete. — A napló. Igaz is, a napló! — Elmosódott betűket látott. Régen elfelejtett nyugalmat érzett tagjaiba visszaköltözni. Az apró tintásüvegből kivette a tollszárat s megvizsgálta a hegy épségét. Mozdulatai határozottakká váltak. Közömbösen figyelte a lába szárán egyre emelkedő vizet. A lapok fölé hajolt.

„Június 4. A szorosban hajózunk. Vihar van. Már tudom, a hajó csak a viharban mutatja meg magát. Amit elrejtett előled, azt ajánlja fel most az elvesztegetett percekért, amit a nyugodt sima vízen tettek meg. És most ő is feltérképez téged. Kíméletlenül szemedbe néz. Tiszta tükör előtt állsz.”

KÁRPÁTI KAMIL

A Noah-noah szép Linának egy régi rögtönzést ad elő

*Amióta egy fekete asztal
tövében először megpillantottalak,
szemrétedben sötét tenger zúgott,
parttalan hullám közt titkos hajó haladt.*

*Tompán sugárzott félárnyat fejed:
istennő-sisakján lehúzva a rostély.
Érc-sima sötétség verte szemrétedet:
eszméletlen csapást sújtó fustély.*